

כמה שונה הפסח הזה מהפסחים הקודמים?

אני מרגיש לא בנוח לחגוג את פסח השנה.

פסח מזכיר לנו שאנחנו, העם היהודי, היינו עבדים במצרים ויצאנו מהעבדות הזו כדי להפוך לאומה עם מדינה משלנו. ובכל זאת, לחגוג את החירות מרגיש לא נוח כשבאותו זמן אנו שוללים את החירות הזו מאחרים. אני מתייחס לאופן שבו יהודים משיחים מתייחסים לפלסטינים.

המלחמה עם איראן לא תסתיים טוב. למרות ההרס שגרמה ישראל ובעלות בריתה, אין סימן לכך שמשטר איראן ישתנה או שכוחות מוסלמיים רדיקליים באזור — או ברחבי העולם — יושמדו.

כשהמלחמה תסתיים, תבוא הנקמה. ישראלים בכל מקום עלולים להפוך למטרות — אבל לא רק ישראלים. בעיני קיצוניים מוסלמים אין הבחנה בין ישראלים ליהודים. בתי כנסת ומוסדות יהודיים ברחבי העולם יהיו בסכנה. להיות יהודי יהפוך לא רק למטריד, אלא גם למסוכן.

במשך 2,000 שנה, יהודים שרדו על ידי מעבר מארץ שהרגישו שהיא מאוימת למדינה שהרגישה בטוחה יותר. במהלך חמש מאות שנה משפחתי עברה מספרד להולנד, לאיטליה, לקוסובו ולמקדוניה. האסטרטגיה הזו כבר לא עובדת. העולם הפך לכפר אחד מקושר. אין לאן לברוח.

אז לאן הולכים?

ישראל אמורה להיות התשובה—המקום היחיד שבו נוכל להגן על עצמנו.

ההגירה לישראל תואץ, כפי שכבר נראה בקרב יהודי צרפת. אבל עד כמה ישראל בטוחה? העולם הערבי יכול להרשות לעצמו תבוסות מרובות; ישראל לא יכולה. מלחמה אבודה אחת יכולה להיות האחרונה שלה, וברגע של ייאוש קיומי, נשק גרעיני יכול להיכנס לפעולה.

ישראל התקרבה לנקודה זו במהלך מלחמת יום הכיפורים. משה דיין, שהיה אז רמטכ"ל צה"ל, הזהיר את ראש הממשלה גולדה מאיר כי הישרדות המדינה מוטלת בספק והעלה את האפשרות הגרעינית. היא סירבה לציית להמלצתו. אני חושד שההנהגה של היום, מונעת על ידי התלהבות דתית, הייתה מיישמת את האפשרות.

פרופסור סמואל הנטינגטון מהרווארד טען כבר ב-1996 כי סכסוך תרבותי רחב יותר — בין העולם היהודי-נוצרי והמוסלמי — כבר מתרחש. זה עדיין לא הגיע להיקף מלא, אך לאחר ההרס המרבי של עזה ואיראן הוא יכול היה להגיע לכך. הסיכון להסלמה, אפילו לעימות גרעיני, הוא אמיתי.

בנסיבות הקיימות היום, לחגוג את חופש הפסח הזה מרגיש לא נוח.

רק חושב,
איצ'אק אדיז